

Педагогическо списание на
Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“

ПЕДАГОГИЧЕСКИ
АЛМАНАХ

Брой 1, 2020

СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА СТРАНИТЕ ОТ ИЗТОЧНА ЕВРОПА ПО АКТИВНОСТ
В ОРГАНИЗИРАНЕТО И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕТО НА СПОРТА 3X3 БАСКЕТБОЛ

Данаил Киров*

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE COUNTRIES OF EASTERN EUROPE BY ACTIVITY
IN ORGANIZING AND PROMOTING SPORTS 3X3 BASKETBALL

Danail Kirov

Abstract: According to the International Basketball Federation – FIBA and specifically the department dealing with the development of 3x3 basketball (FIBA 3x3), organizing a single 3x3 basketball event has real benefits for the country and the cities where it is organized, at sports, financial, promotional and social levels. In addition to creating economic impact through gathering visitors and distributing commercial rights, the media coverage of 3x3 events makes them valuable marketing tools for the region. For this reason, our study also aims to identify which of our neighboring countries are making the most of the benefits of 3x3 basketball events.

Key words: 3x3 basketball; development, sport management; 3x3 tournaments; FIBA 3x3.

ВЪВЕДЕНИЕ

Според Международната федерация по баскетбол (ФИБА) и по-конкретно според отдела, който се занимава с развитието на 3x3 Баскетбола (FIBA 3x3), организирането на събитие по 3x3 Баскетбол носи реални ползи за страната и градовете, в които такова събитие се провежда, на спортно, финансово, промоционално и социално ниво. Освен икономическото въздействие чрез събиране на посетители и разпределение на търговски права, медийният обхват на 3x3 събитията ги прави ценни маркетингови инструменти за региона. Затова и настоящото проучване е насочено да установи коя от нашите съседни страни се възползва най-добре ползите, които носят събитията по 3x3 Баскетбол.

Някои от предимствата за домакина на събитието, подчертани от практическите проучвания след събитията FIBA 3x3, включват:

Икономически ползи: икономическо въздействие и възвръщаемост на инвестициите; маркиране на място в глобален мащаб (стойности за реклама и спонсорство); възможности за приходи (продажба на билети, гостоприемство, пакети за спонсорство и местно излъчване); спомагателен потенциал за събития (свързани събития с икономическа стойност).

Спортни предимства: вдъхновяващи гости (звездите на спорта); спомени от участие в 3x3 турнири (участие на феновете и общността); ускорено развитие на елитните програми за спорт; социални контакти; подкрепа на по-широки стратегически цели; кампании за социална отговорност (социални, екологични и здравни); „Зелени събития“.

*Данаил Киров – ас., докторант, катедра „Теория и методика на физическото възпитание“, Педагогически факултет, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, България, e-mail: vania.stavreva@abv.bg

Предимства на организационното развитие: натрупване на опит и създаване на репутация за националните федерации, организатори и публичния сектор от провеждането на големи събития; работа в партньорство и трансфер на знания.

Много важна особеност на спорта 3x3 Баскетбол е, че той е отворен за всички публични и частни промоутъри, които желаят да организират събития, одобрени от FIBA 3x3 и така да се присъединят към мрежата за състезания.

Целта на настоящото проучване е да се констатира и сравни активността и нивото на страните от Източна Европа и Балканите по отношение на спорта 3x3 Баскетбол, както и да се установят основните фактори, влияещи на мениджмънта на организаторите и националните федерации по 3x3 Баскетбола във всяка отделна страна. Да се определи нивото на популярност на спорта 3x3 Баскетбол на национално и международно равнище в изследвания регион и да се съпостави с това в България.

За постигането на тази **цел** си поставихме следните **задачи**:

1. Да се установи нивото на популярност на спорта 3x3 Баскетбол в отделните страни на база организирани турнири и посещаемост от 2011 до 2018г.

2. Да се анализират мениджърските стратегии, ако има такива, за създаване на благоприятни условия за развитието и популяризирането на спорта 3x3 Баскетбол в страните от изследвания регион.

3. Да се сравнят средните данни за региона с тези за Българи и да се определят насоките за развитие на спорта 3x3 Баскетбол в България.

МЕТОДИКА

Проучването е проведено чрез контент анализ на официални документи, данни и проучвания за всяка една страна от базата данни на ФИБА 3x3 след въвеждането на единната система за регистрация на турнири play.fiba3x3.com

Проучването е направено за 11 страни, вкл. България, чрез анализ на данните, публикувани от ФИБА на www.fiba3x3.com и play.fiba3x3.com

Класирането на националните федерации по ранкинг се определя от броя на проведените турнири, броя на регистрираните състезатели в страната и съответно ранкинг точките им, броя на отборите от страната, участвали на турнири от високо ниво (Световно турне, Световна купа, Европейска купа и др.). Класирането е валидно за 1 година, като се обновява всеки ден в 12:00 ч. по Гринуич.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

В *таблица 1* са показани данните за организирани турнири по 3x3 Баскетбол в Босна и Херцеговина от 2011 до 2018 г. От тях заключаваме, че Босна и Херцеговина сравнително късно започва организирането на турнири по 3x3 Баскетбол, които следват унифицираните правила на ФИБА, но след 2015 г. се забелязва една стабилност в растежа по брой на турнирите, като през 2018 г. те достигат до 23 броя. Въпреки това за периода от създаването на единната платформа за организиране на 3x3 турнири, средно Босна и Херцеговина имат организирани 8,5 турнира годишно.

В началото на 2019 г. Босна и Херцеговина заема 86-то място в света по ранкинг системата на ФИБА 3X3 за национални федерации. Това е породено от факта, че Босна и Херцеговина няма представителен отбор, който регулярно да участва в международни турнири от голям ранг, а и броят на организирани турнири на национално ниво не е достатъчен за набиране на голям брой ранкинг точки от състезателите. Може би влияние оказва и фактът, че Босна и Херцеговина е извън Европейския съюз и пътуването на свободно сформиралите се отбори е по-затруднено.

В *таблица 2* е визуализиран броят на организирани турнири в Унгария за периода от 2011 до 2018 г. Впечатление прави, че броят на организирани турнири е внушително по-висок от този в Босна и Херцеговина и че от втората година от създаването на единната система за организация на турнири Унгария вече има 14 проведени турнира. Регулярно през всяка една година Унгария увеличава популяризирането на спорта, като броят на турнирите ежегодно нараства, за да достигне до 66 през 2018 г. Средно в страната се организират по 41 турнира годишно.

Таблица 1. Брой организирани турнири в Босна и Херцеговина

Босна и Херцеговина (86)	
Година	Брой турнири
2011 г.	0
2012 г.	0
2013 г.	1
2014 г.	2
2015 г.	11
2016 г.	16
2017 г.	15
2018 г.	23
ОБЩО	68

Работата, която националната федерация на Унгария е свършила по популяризирането и развитието на спорта 3x3 Баскетбол, е видна и от класирането на федерацията. Унгария заема дванадесета позиция в началото на 2019 г.

Най-големите успехи на Унгария в спорта 3x3 Баскетбол са свързани с женския им национален отбор, който участва на всеки по-голям международен турнир.

Таблица 2. Брой организирани турнири в Унгария

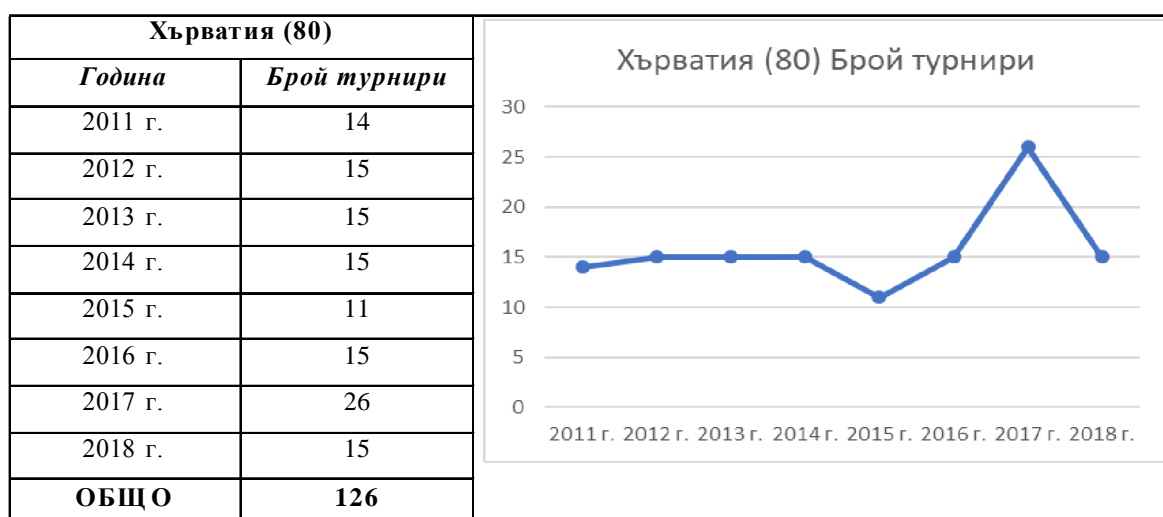
Унгария (12)	
Година	Брой турнири
2011 г.	0
2012 г.	14
2013 г.	26
2014 г.	47
2015 г.	65
2016 г.	52
2017 г.	58
2018 г.	66
ОБЩО	328

Броят организирани турнири в Хърватска за изследвания период следва определено постоянство. От 2011 г. всяка година в Хърватска се провеждат средно по 15–16 турнира, като само през 2017 г. се наблюдава повишаване на броя им до 26. (таблица 3).

Хърватска заема осемдесето място в света по ранкинг на националните федерации по 3x3 Баскетбол.

Предвид постоянството на Хърватия в развитието и популяризирането на спорта 3x3 Баскетбол и неизменното участие на представителни отбори в международни турнири през последните 2 години, то очакването е страната значително да напредне в класацията на националните федерации.

Таблица 3. Брой организирани турнири в Хърватия

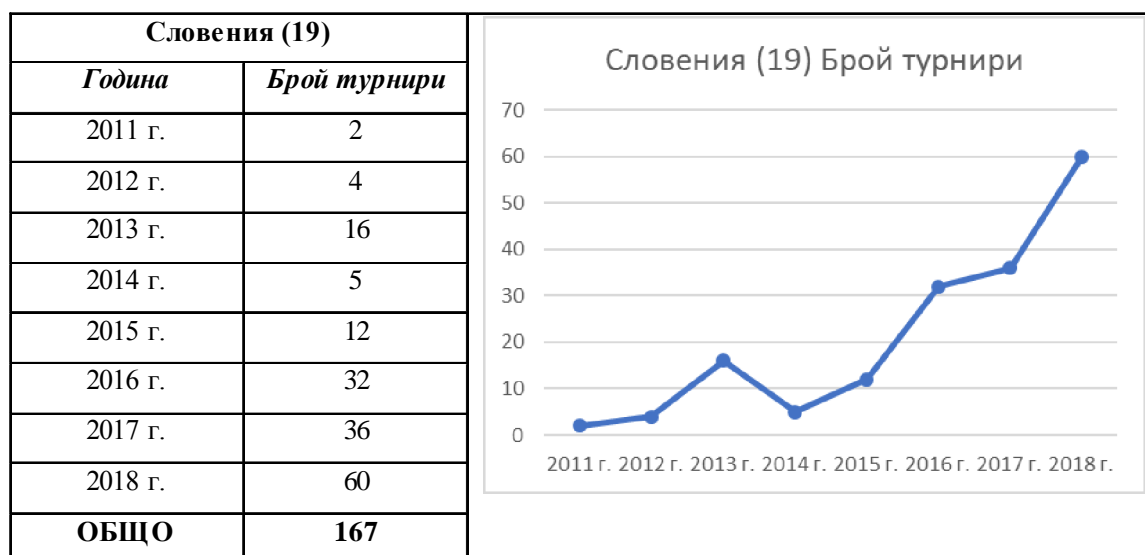

Една от най-баскетболните страни на Балканите определено е Словения. Европейският шампион от 2018 г. по баскетбол със сигурност няма да изостане от водещите световни нации и в 3x3 Баскетбола, още повече, че 3x3 вече е и олимпийски спорт.

Това, че Словения следва един доста добър път за развитие, популяризиране и менажиране на спорта 3x3, говорят и резултатите на отборите от страната в международните турнири от висок ранг. Словения има представителни отбори на всяко голямо първенство или турнир в света, което е и определящо за заемането на 19-то място в световната класация на националните федерации по 3x3.

Виждаме също така от *таблица 4*, че през последните години и броят на проведените турнири на територията на Словения също се увеличават. За 2018 г. в Словения са организирани 60 официални турнира по 3x3 Баскетбол. Средно за страната от 2011 г. до 2018 г. са били проведени 20 турнира годишно.

Таблица 4. Брой организирани турнири в Словения

В *таблица 5* виждаме броя на организирани официални турнири по 3x3 Баскетбол в Република Северна Македонија в периода 2011–2018 г. Общият брой на турнирите за периода е 23, което показва, че интересът към този спорт все още е твърде нисък. Очевидно националната федерация следва да положи по-големи усилия за организирането на повече събития по 3x3 Баскетбол с цел популяризиране на спорта, повишаване на финансирането и създаването на елитни състезатели по 3x3 Баскетбол.

Таблица 5. Брой организирани турнири в Република Северна Македонија

Турция като най-голяма страна в региона респективно има и най-много организирани турнири за периода от 2011 до 2018 г. – 334 бр., видно от *таблица 6*. Впечатление обаче прави, че от 77 турнира през 2011 г., през 2012 г. е организиран само 1 официален турнир на територията на страната. Въпреки че не е ясно точно на какво се дължи този спад, през следващите няколко години в Турция прогресивно се увеличава бройката на организирани турнири, като през 2018 г. тя отново е 77.

Най-вероятно големите спадове при организацията на турнири може да се дължи на липса на дългосрочна визия за развитието на спорта 3x3 в националната федерация по баскетбол на Турция. Турнирите се организират спорадично, като само големината на държавата спомага за това да има повече ентузиаста, които да организират самостоятелни турнири.

Турция заема 47-мо място в класацията на ФИБА 3x3 до началото на 2019 г., като това изцяло се дължи на големия брой турнири и множеството регистрирани участници. Турция много рядко излъчва отбор, който да участва на големи международни турнири, където може да събере много ранкинг точки.

Таблица 6. Брой организирани турнири в Турция

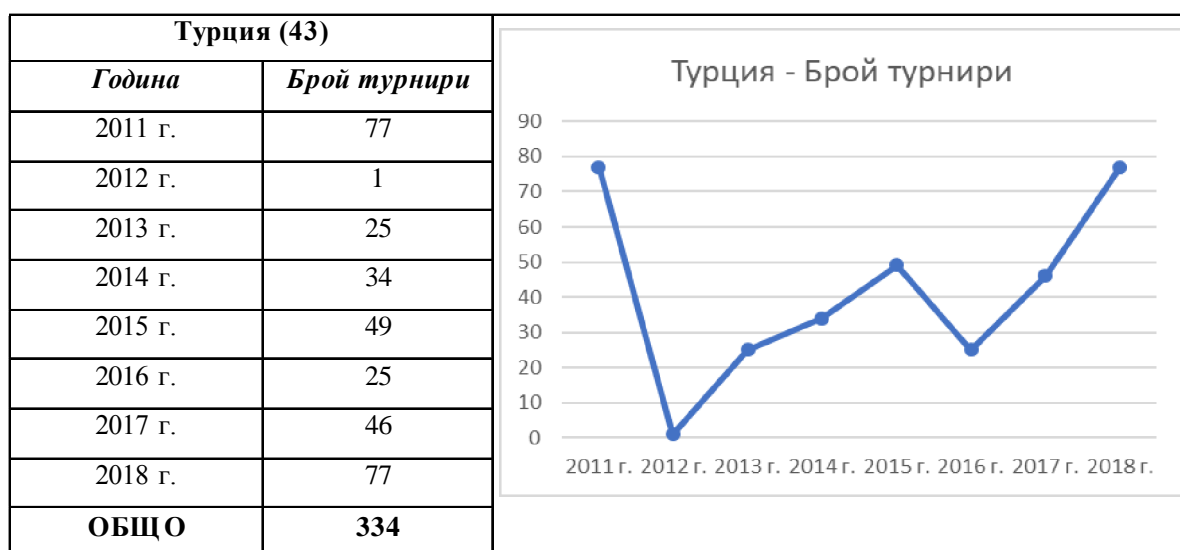

Таблица 7. Брой организирани турнири в Албания

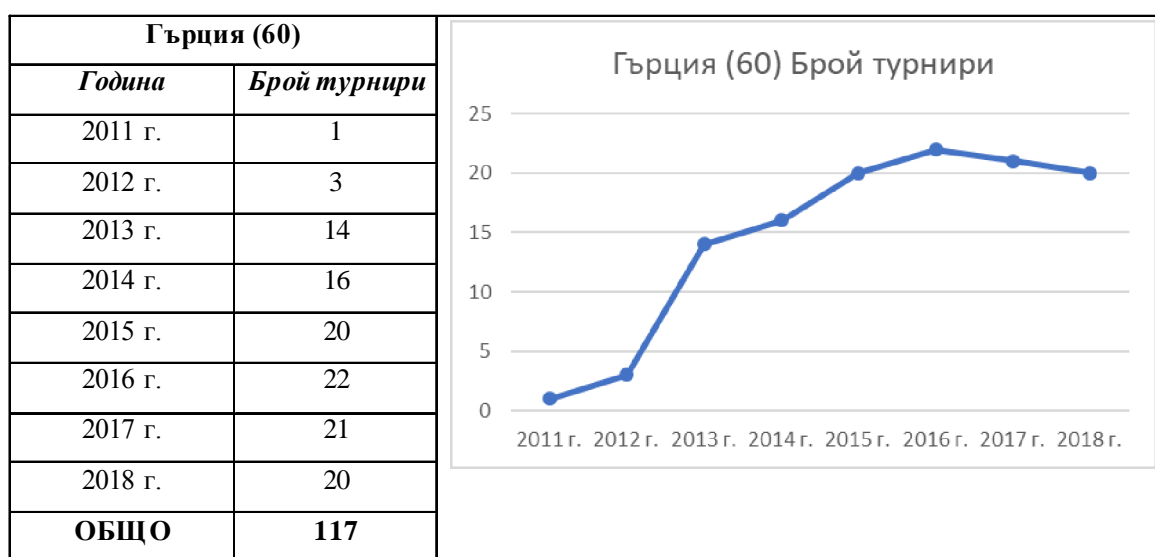

В последните няколко години виждаме как най-малката и бедна страна на Балканите – Албания, се пробужда и появява на 3x3 сцената на Европа. Въпреки незавидното 141 място на националната федерация, на *таблица 7* виждаме, че през последните 3 години започва да се практикува стрийтбол като организиран спорт и по стандартите на международната федерация фиба за 3x3 Баскетбол. От 2016 г. до 2018 г. има 9 официални турнира на територията на Албания.

Една от най-силните баскетболни нации Гърция за момента е на средно ниво на 3x3 сцената по отношение на популярност на спорта в страната, съдейки по броя на организирани турнири и участието на елитни 3x3 отбори на международната сцена. През последните 4 години се забелязва една добра стабилност по отношение броя на организирани турнири на територията на Гърция. Организират се около 20 турнира годишно. Броят на състезателите расте с всяка година, като през последната година забелязваме, че няколко отбора започват да се състезават и на териториите на други страни, в това число и в България.

Данните за организирани официални турнири на територията на Гърция може да се видят в *таблица 8*.

Таблица 8. Брой организирани турнири в Гърция

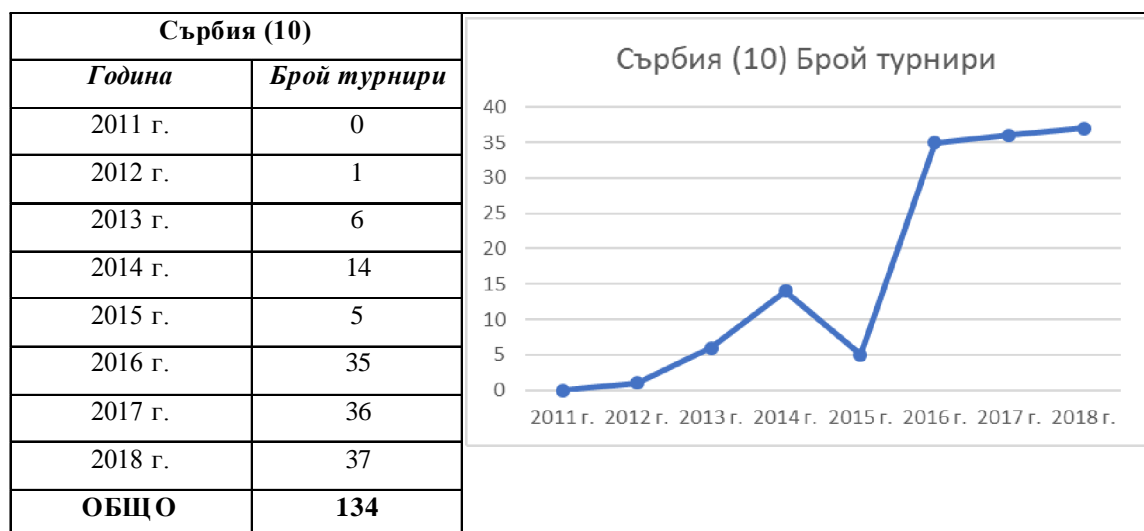

На *таблица 9* са представени данните от организирани официални турнири на територията на Сърбия. Сърбия е една от водещите сили в спорта 3x3 Баскетбол. Световните шампиони и носители

на множество други купи са именно отборите от Сърбия – Нови Сад и Лиман. 4 отбора от ТОП 10 в ранглистата на ФИБА 3x3 са от Сърбия и 7 от ТОП 10 играчите също са от Сърбия. Това генерира огромен брой ранкинг точки за националната федерация на Сърбия и я поставя на 10-то място в ранглистата.

Благодарение на няколко елитни отбора на Сърбия по 3x3 Баскетбол, популярността на спорта в страната нараства с всяка година. Виждаме в *таблица 8*, че броят на турнирите се увеличава с всяка изминала година, а през 2019 година ще се проведе и първият голям турнир на ФИБА 3x3 за квалификация за световният тур по 3x3 Баскетбол.

Таблица 9. Брой организирани турнири в Сърбия

Сърбия е един от примерите в нашият регион как няколко отбора, които сами търсят финансиране за своите пътувания за международните турнири, в един момент с упоритост допринасят за огромната популярност на спорта 3x3 в страната и националната федерация започва да организира все повече турнири, първенства, лагери и да залага 3x3 Баскетбола в цялата си дейност и календар. Отдел за 3x3 Баскетбол в сръбската федерация се появява през 2015 г.

На *таблица 10* са представени данните за организирани турнири в изследвания период в Румъния. Видно е, че Румъния е една от страните с най-много проведени турнири в годината. Но също така за предното ѝ класиране в ранкинг системата на ФИБА 3x3 има и броят на регистрираните участници на територията на страната, както и участието на представителни отбори на големите турнири по 3x3 Баскетбол. Най-големи успехи Румъния има с представителните си отбори за Жени.

Таблица 10. Брой организирани турнири в Румъния

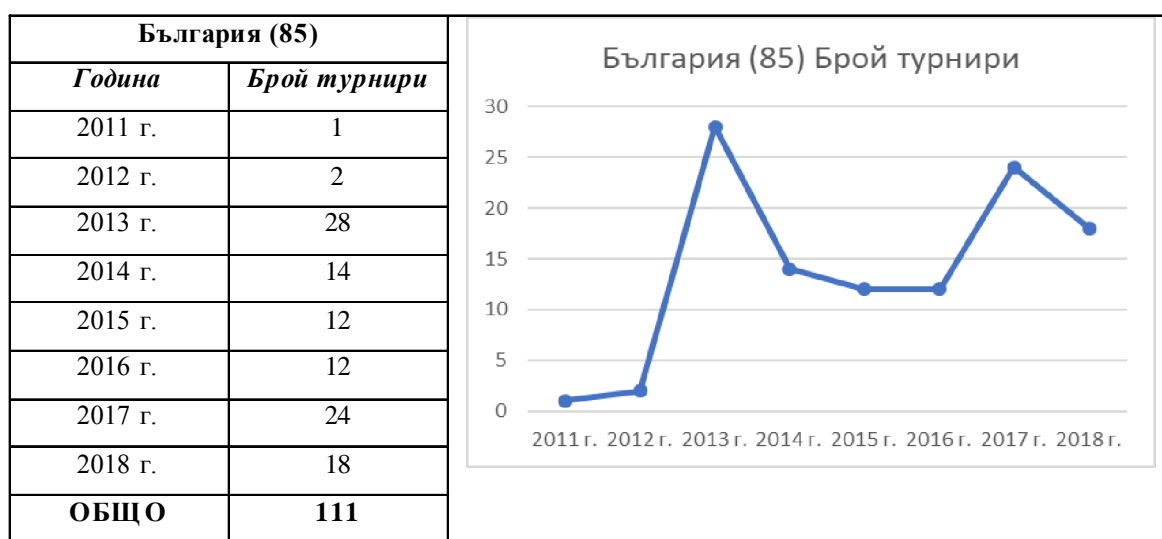

Изключително сполучливо в Румъния е организирането на състезания по 3x3 Баскетбол в големите търговски центрове /МОЛ/, от където се набира добра финансова обезпеченост, а търговските центрове са изпълнени с хора през всичките дни на турнира. Благодарение на натрупаната популярност на спорта в Румъния, 3x3 Баскетболът се радва на голям брой сериозни спонсори от ранга на WizzAir, Райфайзен Банк, Nike, Casio, Gatarate и други.

Броят на турнирите в България, за които се води статистика от платформата на ФИБА по години от 2011 г., е 111 – *таблица 11*.

Въпреки че през 2013 г. има организирани най-много турнири, броят на участниците е значително по-малък. Това се дължи на факта, че голяма част от турнирите през 2013 г. са били само за една възрастова група и концентрирани в по-малко населени места (Петров, Алексиева, Киров 2017: 21).

Таблица 11. Брой организирани турнири в България

Въпреки че има значителни трудности пред организаторите на турнири по 3x3 Баскетбол в България (основно от абдиацията на националната федерация да развива спорта и от липсата на финансиране поради все още малката популярност), на *таблица 11*. виждаме, че организирани турнири годишно значително се повишават и през последните 2 години се поддържа относително стабилната им бройка. Несъмнено това ще привлече внимание и ще създаде популярност. През 2019 г. се очертава да има над 25 турнира.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

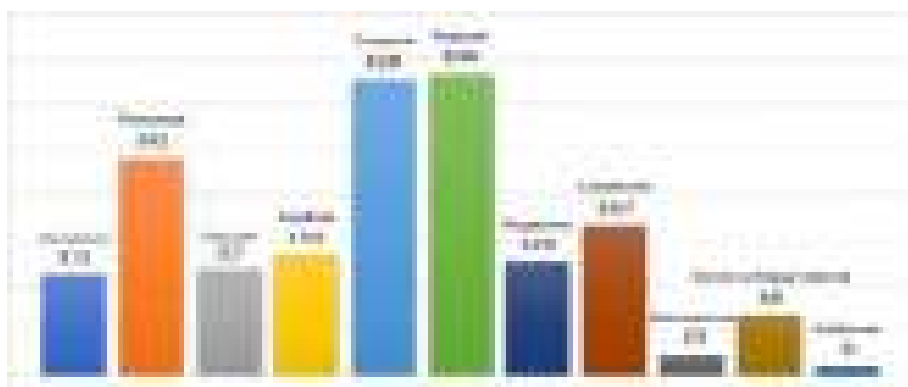
В *таблица 12*. са представени обобщените данни на всички страни от изследвания регион, а на *фигура 1*. са изобразени обобщените данни.

Забелязваме, че в Албания има най-малко организирани турнири, а в Турция най-много. Средно за изследвания период и регион са били организирани 151 организирани турнира от 2011 до 2018 г. В това отношение виждаме, че България е под средното ниво за региона, като заема 8-о място от 11-те изследвани страни по брой организирани турнири за конкретния период.

Таблица 12. Обобщена таблица за броя организирани турнири в региона по държави

Страна	Брой турнири
България	111
Румъния	241
Гърция	117
Сърбия	134

Унгария	328
Турция	334
Хърватия	126
Словения	167
Република Северна Македония	23
Босна и Херцеговина	68
Албания	9
Общо:	1658
Min	9
Max	334
X	151

Фигура 1. Обобщени данни за броя на организирани турнири в региона за периода 2011-18г.

След официалното включване на баскетбола 3x3 в олимпийската програма за 2020 г. очаквано интересът във всяка една страна се повишава значително. Въпреки това все още много национални федерации от изследвания регион не полагат достатъчни усилия за популяризирането на спорта, за квалифицирането на подходящ персонал, обучение на съдии, тренировъчен процес за елитни спортисти по 3x3. Съответно с повишаването на качеството и броя на организирани турнири, с повишаване квалификацията на персонала, в това число и качеството на съдийството, следва да се повиши популярността, а от там – и преките финансови инвестиции.

ЛИТЕРАТУРА

Петров, Л., М. Алексиева, Д. Киров (2017). Развитие и управление на спорта „Баскетбол 3 х 3“. *Международна научна конференция „Педагогическото образование – традиции и съвременност“*, ВТ: „Ай анд Би“, 19–23. // **Petrov, L., M. Alexieva, D. Kirov (2017).** Razvitiie I upravlenie na sporta “Basketball 3 х 3”. *Mezhdunarodna nauchna konferentsia „Pedagogicheskoto obrazovanie – traditsii i savremennost“*, VT: „Ay and Bi“, 19–23.

Киров, Д. (2018). Проучване на мнението на спортуващите „баскетбол 3 х 3“. *Педагогически алманах*, XXVII, 2, 189–195. // **Kirov, D. (2018).** Prouchvane na mnenieto na sportuvashite „basketbol 3 h 3“. *Pedagogicheski almanah*, XXVII, 2, 189–195.

Kirov, D. (2018). Modern performances and characteristics of the sport 3x3 basketball. *11th Annual International Conference: physical education sport & health, (pesh), 22nd – 23rd of november 2018, Vol. 22, 143–144.*